

NEFND UM EFTIRLIT MEÐ LÖGREGLU

Borgartún 29, 105 Reykjavík

Sími: 545 8800. Bréfasími: 545 8051

Netfang: nel@nel.is

Tilv.: 22120002

Ákvörðun nr. 37/2023

Þann 13. júní 2023 kom nefnd um eftirlit með lögreglu saman til fundar og tók eftirfarandi ákvörðun nr. 37/2023.

Málsatvik

Nefnd um eftirlit með lögreglu barst erindi

þann 1. desember 2022. Í erindinu kemur fram að kvörtunun beinist að ákvörðun embættis Lögreglustjórans á Norðurlandi eystra um að aðhafast ekki vegna brota á eignarrétti kvartanda. Þá er því meðal annars haldið fram að með aðgerðarleysi sínu sé lögreglustjóri að brjóta gegn 2. mgr 1. gr. lögreglulaga nr. 90/1996 með því að verja ekki eignarrétt kvörtunaraðila og taka sér dómsvald um að einhverjir aðrir hafi notkunarrétt sem er andstætt 60. gr. stjórnarskrá lýðveldisins þar sem fram kemur að dómendur skeri úr um embættistakmörk yfirvalda.

Meðfylgjandi erindinu voru tölvupóstssamskipti við embættið og afsal eignarinnar sem um ræðir.

Forsendur nefndarinnar

1.

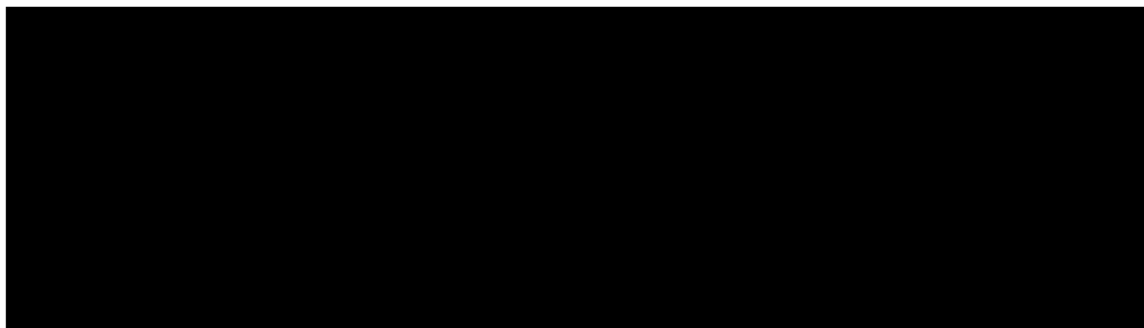
Nefnd um eftirlit með lögreglu starfar á grundvelli VII. kafla lögreglulaga nr. 90/1996, sbr. breytingar á þeim með lögum nr. 62/2016. Helstu verkefni nefndarinnar, sbr. 1. mgr. 35. gr. a í nefndum lögum, eru að taka við kærum á hendur starfsmanni lögreglu fyrir ætlað refsivert brot við framkvæmd starfa hans annars vegar og taka við kvörtunum vegna starfsaðferða lögreglu eða framkomu starfsmanns lögreglu sem fer með lögregluvald hins vegar. Undir hið síðarnefnda falla kvartanir vegna háttsemi eða starfsaðferða sem ekki verða taldar refsiverðar en gætu meðal annars leitt til þess að lögreglumaður yrði áminntur í starfi eða æskilegar breytingar gerðar á starfsháttum og verklagi. Nefndin skal, sbr. 2. mgr. 35. gr. a, greina hvað felst í erindum sem henni berast og koma þeim til meðferðar hjá viðkomandi embætti.

Með vísan til framangreinds fellur það almennt ekki undir valdsvið nefndar um eftirlit með lögreglu að endurskoða eða fjalla um almennt mat lögreglu á beitingu úrræða á grundvelli lögreglulaga eða almennt um framkvæmd rannsóknar sakamála, beitingu rannsóknarúrræða eða um ákvarðanir handhafa ákærvalds um það hvort rétt sé að gefa út ákæru í máli. Hlutverk nefndarinnar er hins vegar að taka afstöðu til þess hvort um sé að ræða ámælisverðar starfsaðferðir eða framkomu lögreglumanna við framkvæmd slíkra verkefna. Í því felst nánar tiltekið (og til dæmis) að taka afstöðu til þess hvort kvartað sé yfir því að háttsemi þeirra starfsmanna lögreglu sem að máli komu hafi ekki verið í samræmi við eðlilega

starfshætti eða lög eða hvort starfsaðferðir hafi að öðru leyti farið út fyrir það sem eðlilegt var í því tilviki.

2.

Nefndinni óskaði eftir afstöðu embættisins til kvörtunarinnar þann 18. apríl sl. Embættið svaraði beiðni nefndarinnar þann 19. apríl sl., með vísan til úrskurðar dómsmálaráðuneytisins frá 13. febrúar sl., þar sem m.a. eftirfarandi kemur fram:

Dómsmálaráðuneyti fari hinsvegar ekki með eftirlit með sveitarfélögum né um afréttarmálefni – hinsvegar heyri málið undir ráðuneytið sem löggæslumál.

Þá segir í úrskurðinum: „Þá lítur ráðuneytið svo á að þegar lögreglustjóra er falið að meta hvort sveitarstjórn hafi sinnt skyldum sínum samkvæmt 1. mgr. 33. gr. laganna, ber honum að kanna hvort sveitarstjórn hafi tekið til skoðunar hvort skilyrði séu til þess að smölun fari fram samkvæmt 33. gr. og tekið ákvörðun um hvort smala skuli eða ekki. Telji sveitarstjórn að það séu ekki til staðar skilyrði til að láta smölun fara fram sæti sú ákvörðun ekki endurskoðun lögreglustjóra. Af framangreindu leiðir telur ráðuneytið að fallast beri á það mat lögreglustjóra að ekkert liggi fyrir um að sveitarstjórn hafi vanrækt skyldur sínar, sbr. áskilnaður 2. mgr. 33. gr. laga nr. 6/1986.

Þar sem vanræksla sveitarstjórnar er forsenda þess að lögreglustjóri geti látið málið til sín taka og ekkert liggur fyrir um að sveitarstjórn hafi vanrækt skyldur sínar samkvæmt 33. gr. laga nr. 6-1986, telur ráðuneytið að staðfesta beri hina kærðu ákvörðun.““

3.

Undir valdsvið nefndarinnar fellur hvernig tilteknir þættir lögreglustarfsins eru framkvæmdir eða ef lögregla lætur hjá líða að sinna lögmætu hlutverki sínu, sbr. 2. gr. laga nr. 90/1996, þ.e. að gæta almannöryggis og halda uppi lögum og reglu, að leitast við að tryggja réttaröryggi borgaranna og stemma stigu við afbrotum og koma í veg fyrir athafnir sem raska öryggi borgaranna og ríkisins, vinna að uppljóstrun brota, stöðva ólögmæta háttsemi og fylgja málum eftir í samræmi við það sem mælt er fyrir um í lögum um meðferð sakamála.

4.

Nefnd um eftirlit með lögreglu ber að greina hvort erindi sem henni berast vegna háttsemi lögreglu feli í sér kvörtun yfir starfsháttum eða kæru vegna ætlaðrar refsiverðrar háttsemi starfsmanna lögreglunnar. Af erindinu og meðfylgjandi gögnum er ljóst að kvörtunin lýtur að meintu athafnaleysi embættis lögreglustjórans á Norðurlandi eystra vegna meintra brota á eignarrétti kvartanda.

Með hliðsjón af því hvernig málsatvikum er lýst í kvörtuninni og þeim gögnum sem nefndin hefur undir höndum, telur nefnd um eftirlit með lögreglu að ekki séu uppi vísbendingar um mögulega ámælisverða eða refsiverða háttsemi starfsmanna lögreglu, sbr. 2. mgr. 35. gr. a. laga nr. 90/1996. Nefndin telur því ekki tilefni til að aðhafast frekar vegna erindisins.

Niðurstaða

Ekki tilefni til að aðhafast frekar vegna erindis [REDACTED]
[REDACTED]

Reykjavík, 13. júní 2023

Margrét Einarsdóttir
varaformaður

Kristín Edwald Margrét Einarsd.
Kristín Edwald

Þorbjörg I. Jónsdóttir
Þorbjörg I. Jónsdóttir